

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ
«ВІДСОТКОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ - 2020»

ЗМІСТ

Методологія опитування.....	3
Основні результати опитування	4
1. Ідентифікація головних суспільних проблем та акторів, які їх вирішують.....	6
1.1 Уявлення про головні проблеми, які заважають розвитку України	6
1.2 Головні суспільно-політичні актори, які мають вирішувати найактуальніші для країни проблеми	7
2. Що знають та думають українці про ОГС в Україні.....	9
2.1 Обізнаність громадян України про роботу організацій громадянського суспільства	9
2.2 Сприйняття суспільної важливості та корисності роботи ОГС	11
2.3 Сприйняття ефективності роботи ОГС	14
3. Поширеність культури благодійності для вирішення суспільних проблем.....	15
3.1 Яка частка українців надавали благодійну грошову чи матеріальну допомогу людям чи ОГС	15
3.2 Розмір та регулярність пожертв, які українці роблять для людей чи ОГС, що вирішують певні суспільні проблеми	16
3.3 Бажання та наміри підтримувати ОГС.....	17
3.5 Інституційний вимір надання благодійної допомоги	20
3.6 За яких умов українці готові надавати благодійну допомогу ОГС, які вирішують суспільні проблеми.....	21
4. Ставлення українців до запровадження відсоткового механізму для фінансування ОГС	22
4.1 Причини критичного ставлення до запровадження відсоткового механізму	24
4.2 За яких умов готові жертвувати ті, хто підтримують запровадження відсоткового механізму.....	26
4.3 Яким критеріям має відповідати організація, аби мати змогу отримати допомогу від держави	27
4.4 Підтримка регіональних та загальнонаціональних ОГС	28
4.5 Чи можна використовувати кошти з державного бюджету на інституційний розвиток	29
4.5 Зворотній зв'язок з ОГС	31

Методологія опитування

Дослідження проведено соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» на замовлення ІСАР Єднання з 31 липня по 5 серпня 2020 року методом face-to-face інтерв'ю.

При проведенні загальнонаціонального опитування застосовано стратифіковану багатоступеневу вибірку, випадкову на всіх етапах відбору респондентів, крім останнього (коли здійснюється відбір респондентів за статево-віковими квотами). Вибірка репрезентативна для дорослого населення, яке постійно проживає на території України, не проходить військову службу і не перебуває у в'язницях або медичних закладах (лікарнях, медичних інтернатах).

Під час формування вибірки населення України стратифікується за регіонами (24 області та м. Київ), далі населення кожного регіону додатково стратифікується за населеними пунктами згідно з адміністративним статусом і кількістю населення: 1) обласні центри (а також Київ) 2) інші міста і СМТ 3) сільські населені пункти.

У вибірці представлене населення усіх обласних центрів та м. Київ, з-поміж другої страти населені пункти відібрані випадковим чином із списків міст і СМТ відповідної області. Сільські населені пункти відбираються шляхом випадкового відбору районів, а потім випадкового відбору сіл у межах районів відповідної області.

Для кожної страти пропорційно до чисельності дорослого населення визначається, скільки інтерв'ю в ній має бути проведено, а також скільки населених пунктів, де буде проводитися опитування, має припадати на неї. У Донецькій та Луганській областях для стратифікації використовувалася чисельність населення лише тих територій, які зараз контролюються владою України. Всього опитано 2017 респондентів, теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

До вибірки не включаються території, які тимчасово не контролюються владою України, – АР Крим, окремі райони Донецької і Луганської областей.

До Західного регіону відносяться Волинська, Рівненська, Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька області.

До Центрального регіону відносяться Вінницька, Житомирська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Київська області та м. Київ.

До Південному регіону відносяться Миколаївська, Одеська, Херсонська області, до Східного – Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Запорізька, Харківська області.

Основні результати опитування

- **Більшість українців сьогодні сподіваються на органи влади як на рушіїв вирішення проблем у найважливіших сферах соціального життя.** Частка громадян, які сприймають організації громадянського суспільства як рушіїв реформ, зменшилася з 25% у 2018 році (за рік до приходу нової влади) до 11% сьогодні.
- **Про ОГС, чия діяльність спрямована на вирішення зазначених респондентами проблем країни, обізнані 15% громадян.** Ще 44% не знають про ОГС, але декларують бажання більше знати про їх діяльність. 41% не знають про діяльність таких ОГС та не виявляють інтересу дізнатися про них більше. За рівнем обізнаності регіони не відрізняються, але **на Півдні та Сході істотно більше байдужих, які про діяльність ОГС не знають та не прагнуть дізнатися** (51% та 54% проти 37% та 32% на Заході та в Центрі),
- **Близько 46% громадян вважають діяльність ОГС важливою та корисною** (для країни в цілому або для окремих груп, яким вони надають допомогу). 21,5% вважають, що діяльність ОГС задовольняє лише їх власні інтереси, а ще 8% вважають, що ОГС працюють на благо іноземних країн, але не для України. У критичному ставленні до ОГС істотно вирізняються Південний та Східний регіони. Критичне сприйняття соціальної важливості роботи ОГС корелює з необізнаністю: серед тих, хто вважає, що ОГС працюють на користь іноземних держав, обізнаних лише 2%.
- **Близько 9% українців погоджуються, що ОГС сьогодні ефективно працюють та істотно докладаються до вирішення основних суспільних проблем.** Ще 34% вважають, що ОГС вирішують лише деякі з проблем, 30% говорять, що ОГС практично не вирішують жодних суспільних проблем.
- **Протягом останнього року 21% громадян надавали благодійну грошову чи матеріальну допомогу людям чи організаціям громадянського суспільства, які вирішують певні суспільні проблеми.** У Західному регіоні таких громадян 33%, у Центральному – 23%, на Півдні – 15%, у Східному регіоні – 11%.
- **Більшість з тих, хто хотів би надавати благодійну допомогу для вирішення певних соціальних проблем, робили б це персонально конкретним людям, які потребують допомоги (41%).** Через фонди або організації-посередники готові робити пожертви лише близько 8%.
- **Станом на сьогодні близько 30% українців готові підтримати запровадження в Україні механізму, згідно з яким частина податків, сплачених громадянами до державного бюджету, спрямовувалась би на підтримку ОГС.** Ще 11% радше не підтримують, але не виключають доречності

такого рішення. 43% вважають таку ініціативу зовсім не доречною, причому найбільше скептиків на Сході та Півдні.

- **Найчастіше не підтримують таких механізм, оскільки не вірять, що держава буде справедливо розподіляти гроші (43%).** Ще 26% підозрюють владу в тому, що у випадку запровадження такого механізму вона створить кишенькові ОГС, яким діставатимуться кошти. 11% бояться, що фінансування від держави може зашкодити незалежності ОГС, та ще 12% думають, що надійніше надавати фінансову допомогу особисто.
- Підтримати таку ідею готові за умови обґрунтованості суми та обґрунтованості механізму визначення ОГС, які отримуватимуть допомогу від держави (24% та 27% відповідно). Також 26% респондентів назвали важливим чинником фінансову прозорість ОГС.
- **Найважливішими критеріями, яким мають відповідати ОГС аби претендувати на державну допомогу, респонденти назвали фінансову прозорість (41%).** Також важливим є змістовне наповнення роботи ОГС: на думку 32% респондентів, організації повинні мати чітку стратегію, яка доводитиме, що робота організації спрямована на досягнення суспільного блага; для 33% важливо, аби ОГС-отримувачі мали чіткий план діяльності на рік, протягом якого організація отримуватиме фінансування з бюджету; 35% вважають необхідним досвід реалізованих суспільних проектів, надання послуг чи допомоги певним соціальним групам.
- **Більшість респондентів (42%) підтримують надання допомоги саме локальним ініціативам на рівні міста/села.** Загальнонаціональним та принаймні обласним ОГС готові допомагати вже значно менше – 12-13% респондентів. За цим питанням відсутні також змістовні відмінності між частками респондентів з різною обізнаністю про ОГС, тобто навіть для обізнаних більш привабливою є опція підтримати місцеві організації.
- Більшість респондентів (55%) вважають, що ОГС мають отримувати кошти лише на діяльність, спрямовану на вирішення певних соціальних проблем, ще 24% припускають, що кошти можуть йти на потреби, які організація сама вважатиме важливими (у тому числі й питання організаційного розвитку).
- 23% громадян сказали, що хотіли б отримувати від ОГС новини про їх роботу у вигляді електронних листів, близько 20% - у вигляді кореспонденції. Майже 17% хотіли б отримувати запрошення на публічні заходи та близько 10% хотіли б більше дізнатися більше про те, як можна долучитися до діяльності ОГС. **Традиційно більше інтересу виявляють ті, хто вже щось знає про ОГС. 75% з тих, хто на сьогодні не обізнані та не мають інтересу до роботи ОГС, не хотіли б також і дізнаватися новини про їх роботу у жодній формі.**

1. Ідентифікація головних суспільних проблем та акторів, які їх вирішують

Для з'ясування готовності громадян фінансово підтримувати (як особисто, так і через відсотковий механізм) організації громадянського суспільства (ОГС) в Україні спершу необхідно зрозуміти, що громадяни думають про діяльність ОГС: які проблеми суспільного розвитку вважають важливими, яке місце в суспільній свідомості займають ОГС серед акторів, що мають ці проблеми вирішувати.

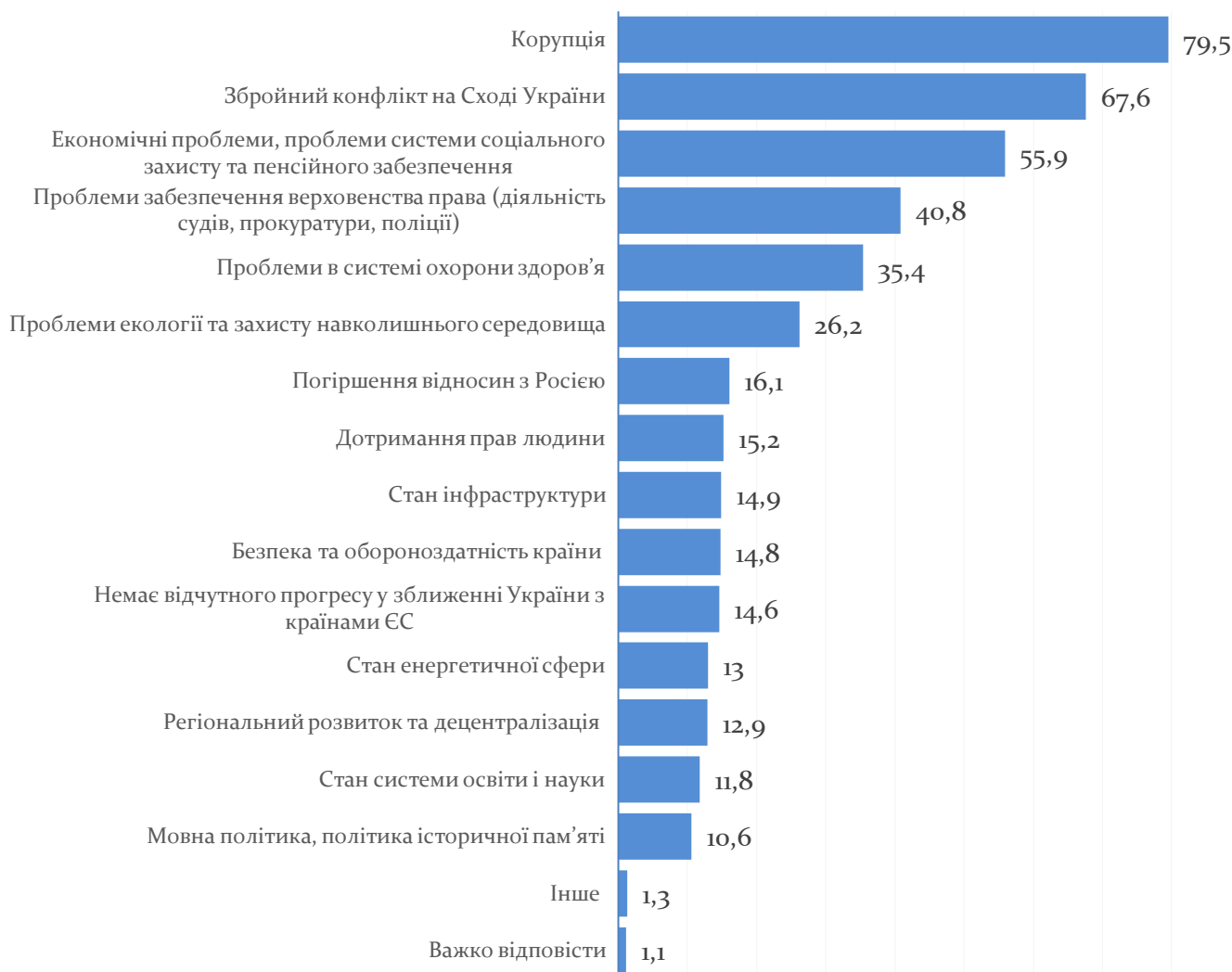
1.1 Уявлення про головні проблеми, які заважають розвитку України

Традиційна трійка суспільних проблем, які українці вважають **найважливішими** для країни, лишається незмінною – близько 80% вважають такою проблемою корупцію, 68% – збройний конфлікт на сході України, 56% – проблеми економічного розвитку України, які сприймаються громадянами через призму власного матеріального достатку (проблеми матеріального достатку у різних опитуваннях можуть бути сформульовані по-різному – [ріст цін](#), [бідність](#), безробіття тощо, але об'єднує їх те, що ці варіанти відповіді обирають люди, для яких особисто актуальні проблеми матеріального достатку, тому у цьому опитуванні ці категорії були об'єднані в одну).

41% українців вважають гальмівними для країни проблеми органів забезпечення верховенства права – поліції, прокуратури, судової системи. На тлі пандемії COVID-19 у суспільній свідомості були актуалізовані також проблеми системи охорони здоров'я – їх називають 35% респондентів. Решту проблем у різних галузях внутрішньої та зовнішньої політики згадують 10-16% громадян.

У межах поточного опитування дещо більшою, ніж очікувалося, є увага респондентів до проблем екології та захисту навколишнього середовища. Це спричинено тим, що загальна анкета опитування, яка використовувалася під час проведення польового етапу дослідження, включала блок запитань на тему екології, що спрямувало увагу та думки респондентів у відповідному напрямі при відповіді на запитання поточного дослідження. На це варто зважати при інтерпретації відповідей респондентів на деякі майбутні запитання. Істотних регіональних та вікових відмінностей у сприйнятті суспільних проблем немає.

Які проблеми, на Вашу думку, найбільше заважають розвитку України?
(не більше шести відповідей)

1.2 Головні суспільно-політичні актори, які мають вирішувати найактуальніші для країни проблеми

Ще у 2018 році на тлі [низького](#) рівня довіри громадян до основних політичних гравців громадські організації поряд із органами влади [сприймалися](#) одним з основних рушіїв реформ в Україні. Зокрема, 25% українців вважали громадські організації рушієм реформ, що дорівнювало часткам, які вважали рушієм Президента (24%) та країни Заходу (25%), що безумовно позитивно впливає на сприйняття важливості роботи ОГС.

Влітку 2019 року разом із [зростанням](#) рівня довіри до Президента України, Верховної Ради та Уряду ці ж інститути [стали](#) у свідомості громадян і головними рушіями реформ. Тому передбачалося, що відносно сприйняття громадських об'єднань як рушіїв змін (і відповідно сприйняття важливості їх роботи) корелює з рівнем довіри до влади (що вищий рівень довіри до влади, тим вищий рівень сподівань на владу як рушія змін і менше уваги до ОГС, і навпаки – зі зниженням

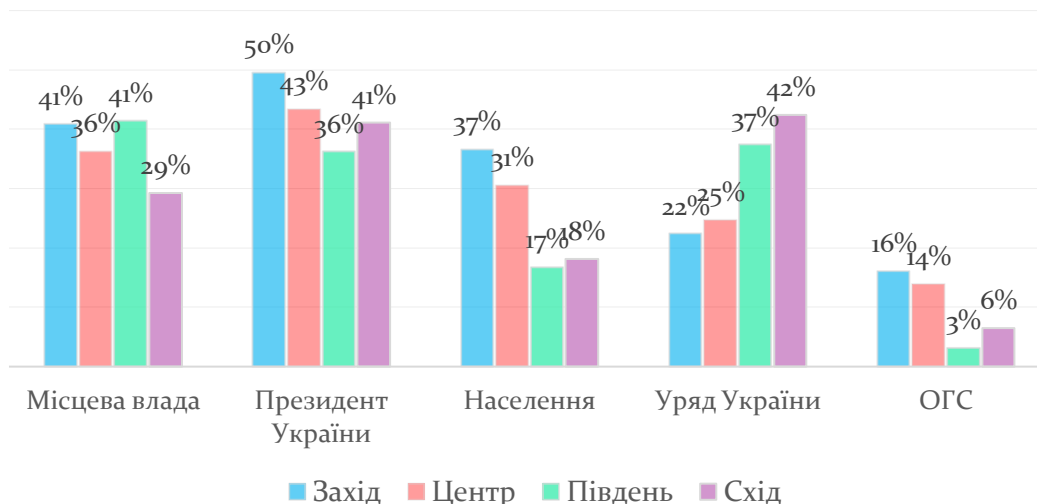
рівня довіри до влади припускається зростання сподівань на громадянське суспільство і ОГС як рушія реформ).

Однак незважаючи на стрімке **зниження** довіри до влади більшість українців сьогодні бачать саме їх як рушіїв вирішення проблем у найважливіших сферах соціального життя, натомість дещо зменшилася частка людей, які сприймають організації громадянського суспільства як рушіїв вирішення найважливіших суспільних проблем:

На кого Ви покладаете головні сподівання як на рушія у вирішенні зазначених проблем? (не більше трьох відповідей).

На Заході та в Центрі дещо більша частка громадян покладають надії на організації громадянського суспільства (ОГС) як на рушія вирішення суспільних проблем – 16% та 14% відповідно проти 3% на Півдні та 6,5% у Східному регіоні. Однак не можна сказати, що Південний та Східний регіони покладаються у вирішенні проблем на владу, а Центр та Захід – на громадянське суспільство, адже і в Центральному та Західному регіонах рівень сподівань на владу високий.

Отже, припущення про високий рівень сподівань на громадянське суспільство та ОГС як рушіїв реформ не справджуються, що приводить до припущення про невисокий рівень сприйняття важливості їх роботи та готовність фінансово підтримувати.

2. Що знають та думають українці про ОГС в Україні

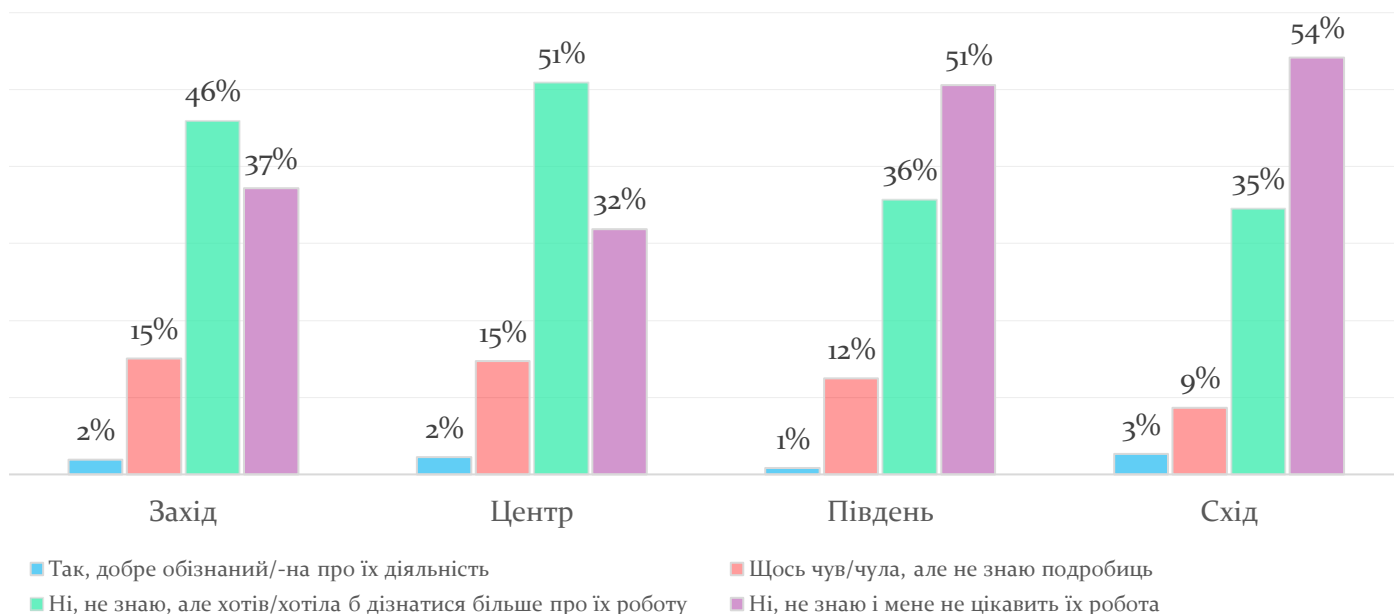
У межах опитування обрано кілька чинників, які можуть істотно впливати на готовність громадян підтримувати українські організації громадянського суспільства. Зокрема, це обізнаність про роботу ОГС в Україні, уявлення про важливість та корисність їх роботи та уявлення про ефективність роботи ОГС.

2.1 Обізнаність громадян України про роботу організацій громадянського суспільства

Про ОГС, чия діяльність спрямована на вирішення зазначених респондентами проблем країни, обізнані 15% громадян. Ще 44% не знають про ОГС, але декларують бажання більше знати про їх діяльність. 41% не знають про діяльність таких ОГС та не виявляють інтересу дізнатися про них більше.

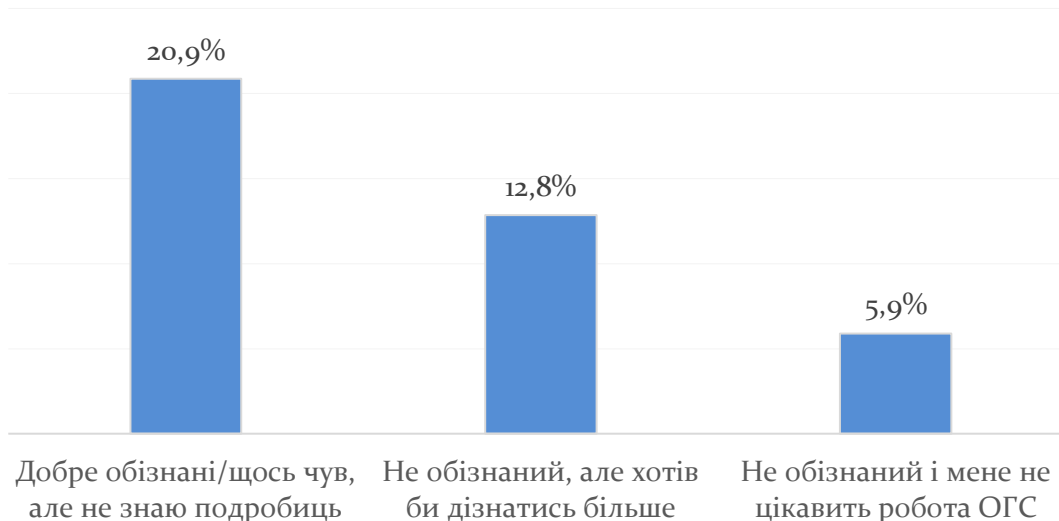
Найменш обізнані про діяльність ОГС мешканці Східного регіону, хоча суттєвих відмінностей між регіонами немає. Важливіше, що **на Півдні та Сході істотно більше байдужих, які про діяльність ОГС не знають та не прагнуть дізнатися**, натомість мешканці Центрального та Західного регіонів показують більшу зацікавленість у роботі ОГС попри необізнаність на сьогоднішній день.

Чи знаєте Ви про організації громадянського суспільства, чия діяльність спрямована на вирішення тих проблем країни, які Ви вважаєте найважливішими?

Сприйняття ОГС як рушіїв вирішення суспільних проблем також корелює з обізнаністю про їх роботу (відмінності часток статистично значущі):

Частка респондентів, які згадували ОГС як рушіїв реформ, серед груп за обізнаністю про ОГС

Із 15% респондентів (N=302), що декларували принаймні поверхневий рівень обізнаності з діяльністю українських ОГС, 18 респондентів у відкритому питанні назвали принаймні одну організацію, яка їм відома (із 302 респондентів відповіли на відкрити запитання 215, із 97 відповіли «важко сказати»).

На відповіді громадян щодо конкретних організацій, які вони знають, вплинув описаний вище ефект спрямування уваги респондентів на тему навколишнього середовища, тож респонденти вказали значну кількість екологічних організацій (Грінпіс, Еко-плюс, Зелена хвиля тощо).

Втім, це не суперечить меті запитання – з'ясувати назви відомих респондентам ОГС будь-якого профілю, що слугувало б підтвердженням обізнаності громадян про діяльність ОГС. Декілька названих у відкритому запитанні організацій не є організаціями громадянського суспільства – близько 15-20 згадок становлять згадки про органи влади («Держадміністрація», «Місцева влада»), політичні партії («ОПЗЖ»), міжнародні організації («ООН», «ЮНІСЕФ»).

Тому можна констатувати, що реальний рівень принаймні поверхневої обізнаності про діяльність ОГС в Україні становить близько 5%, що безумовно впливає на готовність робити пожертви на їх діяльність та на ставлення до державних політик, спрямованих на фінансову підтримку ОГС.

Про які організації, що займаються вирішенням цих проблем, Ви знаєте? (Вкажіть назву)

	Кількість згадок (N)
Волонтери	12
ГРІНПІС	12
Держадміністрація	6
Партія зелених	4
Схід SOS	2
Допомога ветеранам АТО	3
ГО «Потон»	4
Еко плюс	3
Зелена Хвиля	2
СТОП-Капітуляція	2
Експертний центр з прав людини, Зелений світ, Карітас, Місцева влада, Організація «Захист тварин», Характерник, Аграрна спілка Козятинського району, Вільна доля, Громада рибалок України, Допомога інвалідам та ВПО, ООН, С тощо	По 1 згадці

Як буде показано далі, обізнаність про діяльність ОГС є чинником, який суттєво впливає на готовність громадян підтримувати ОГС (як особисто, так і шляхом запровадження відсоткового механізму). Виявлені регіональні відмінності також часто своїм джерелом матимуть саме низький рівень обізнаності та зацікавленості у роботі ОГС в Південному та Східному регіонах.

2.2 Сприйняття суспільної важливості та корисності роботи ОГС

Важливими чинниками, які імовірно впливають на ставлення до ОГС та на готовність робити пожертви для діяльності ОГС, є сприйняття важливості їх роботи для країни, а також сприйняття ефективності їх роботи.

Близько 46% громадян вважають діяльність ОГС важливою та корисною (для країни в цілому або для окремих груп, яким вони надають допомогу).

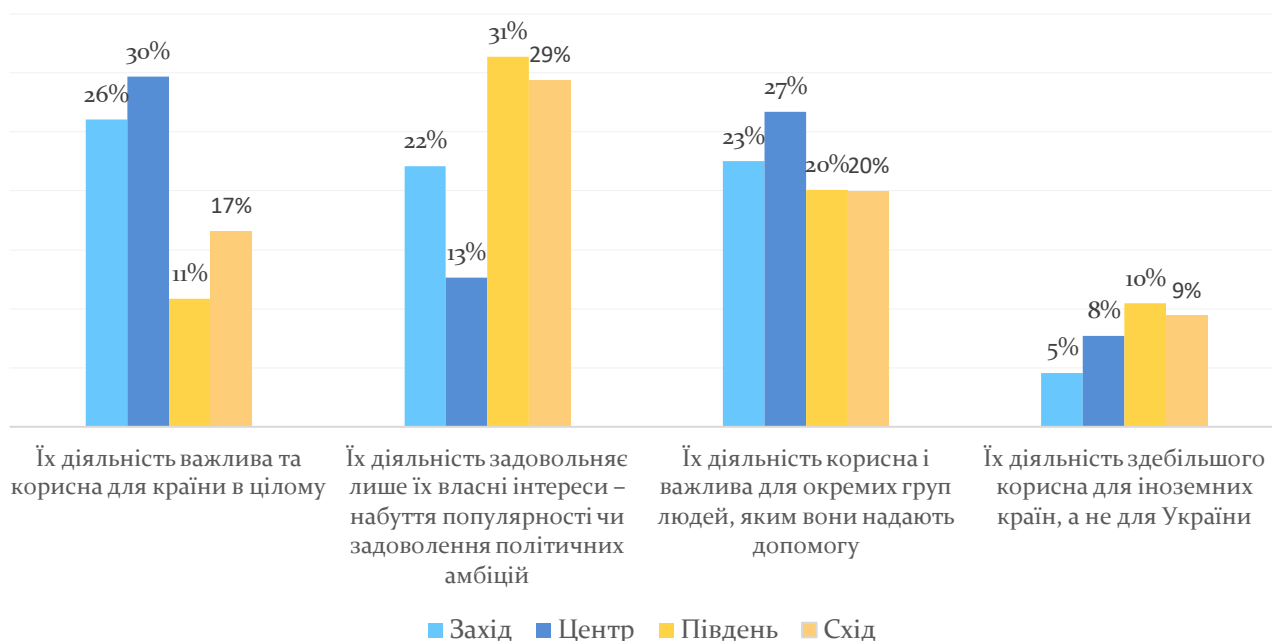
Із яким твердженням про роботу організацій громадянського суспільства в Україні Ви погоджуєтесь?

1. Їх діяльність важлива та корисна для країни в цілому	23,1
2. Їх діяльність корисна і важлива для окремих груп людей, яким вони надають допомогу	23,1
3. Їх діяльність задовольняє лише їх власні інтереси – набуття популярності чи задоволення політичних амбіцій	21,5
4. Їх діяльність здебільшого корисна для іноземних країн, а не для України	7,7
5. Важко сказати	24,5

Ще майже 30% громадян мають негативне уявлення про ОГС з огляду на сприйняття їх роботи: 21,5% вважають, що діяльність ОГС задовольняє лише їх власні інтереси (набуття популярності чи задоволення політичних амбіцій), а ще 8% підтримують тезу, що діяльність ОГС корисна здебільшого для іноземних країн, але не для України.

Як і у питанні з обізнаністю про роботу ОГС, у критичному ставленні до ОГС істотно вирізняються Південний та Східний регіони. Тут істотно більше тих, хто вважає, що ОГС переслідують лише власні цілі, а також менше громадян, які вважають роботу ОГС корисною для країни в цілому. Однак не можна стверджувати, що у цих регіонах більше прихильників тези про «зовнішнє управління», ніж у Центрі чи на Заході.

Із яким твердженням про роботу організацій громадянського суспільства в Україні Ви погоджуєтесь?

Очікувано, що люди з критичним сприйняттям роботи ОГС приходять до таких висновків не внаслідок ознайомлення та аналізу їх діяльності. **Критичне**

сприйняття корелює з необізнаністю: серед громадян, які визнають важливість та корисність роботи ОГС для держави в цілому 27% певною мірою обізнані про роботу ОГС. Натомість серед тих, хто вважає, що ОГС задовольняють свої власні інтереси чи працюють на користь іноземних держав, лише 8% та 2% відповідно принаймні поверхнево обізнані про роботу ОГС.

Кількість обізнаних про роботу ОГС у групах із позитивним/негативним сприйняттям їх роботи

Дослідження кореляції між обізнаністю та сприйняттям корисності роботи ОГС дає такі результати:

		Добре/певною мірою обізнані	Не обізнані, але хотіли б знати більше	Не знають та не хочуть знати про роботу ОГС
Робота ОГС корисна (для суспільства/окремих соц. груп)	К-сть респондентів	217	524	189
	Очікувана кількість	157,1	440,2	332,6
	Стандартизовані залишки	4,8	4,0	-7,9
Робота ОГС не є корисною (задовольняють власні амбіції/іноземні уряди)	К-сть респондентів	40	196	355
	Очікувана кількість	99,9	279,8	211,4
	Стандартизовані залишки	-6,0	-5,0	9,9

*варіанти відповідей перекодовані у меншу кількість категорій для зручності аналізу кореляції

Кореляція між обізнаністю та сприйняттям корисності роботи ОГС є статистично значущою на рівні $p < 0,01$. Сила кореляції (коефіцієнт Пірсона) дорівнює 0,4, що означає стійкий середній зв'язок між змінними. Стандартизовані залишки показують, що найбільше кореляцію обумовлюють респонденти, які не обізнані та не хочуть дізнаватися про роботу ОГС: серед них істотно більше тих, хто критично сприймає суспільну важливість роботи ОГС, а також менше тих, хто вважає її такою.

Отже, зростання обізнаності про діяльність організацій громадянського суспільства сприятиме збільшенню позитивного сприйняття їх роботи та визнання її важливості, що у свою чергу підвищуватиме готовність громадян робити пожертви на діяльність ОГС.

2.3 Сприйняття ефективності роботи ОГС

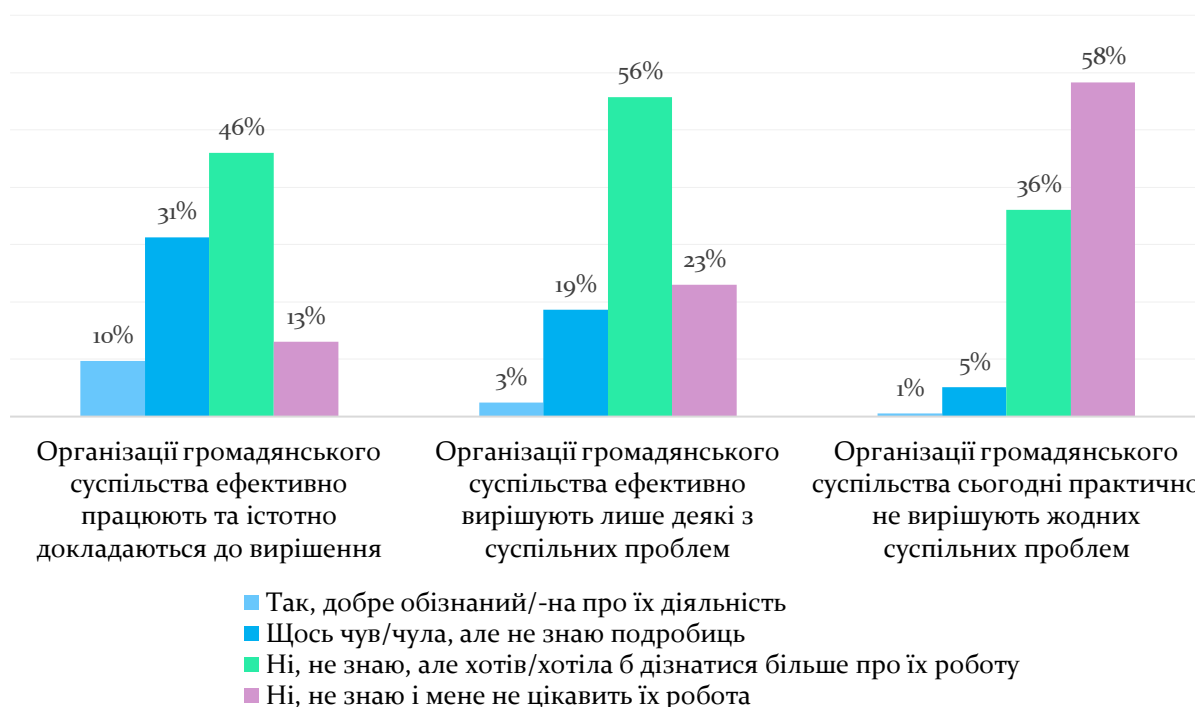
Для виникнення стимулів робити пожертви на потреби ОГС сприйняття їх роботи як важливої та корисної (для країни чи принаймні для окремих соціальних груп) має супроводжуватися також і увявленням громадян про ефективність роботи ОГС та досягнення цілей.

Близько 9% українців погоджуються, що організації громадянського суспільства сьогодні ефективно працюють та істотно докладаються до вирішення основних суспільних проблем. Ще 34% вважають, що ОГС вирішують лише деякі з проблем, 30% скептично оцінюють їх результативність, ще 27% не визначилися з відповіддю.

Як і у випадку із сприйнятою важливістю роботи ОГС, сприйняття ефективності суттєво не відрізняється залежно від регіональної чи вікової ознак, але є значущі відмінності між групами респондентів з різним рівнем обізнаності про роботу ОГС.

Серед громадян, які високо оцінюють ефективність роботи організацій громадянського суспільства, 41% декларують певний рівень обізнаності про діяльність ОГС. Натомість серед тих, хто критично оцінює результативність ОГС, лише 6% обізнані про їх діяльність, а більшість не обізнана та не цікавиться їх роботою:

Частки обізнаних/необізнаних про діяльність ОГС респондентів серед груп з різним сприйняттям ефективності

Ці результати знову підтверджують висновок, що робота з general public має бути пріоритетом організацій громадянського суспільства, адже обізнаність про їх роботу пов'язана із позитивним ставленням до ОГС та, як наслідок, впливатиме і на бажання громадян підтримувати ОГС, у тому числі і фінансово.

Таким чином, обізнаність виступає одним із основних чинників, вплив якого на готовність підтримувати ОГС буде тестуватися надалі.

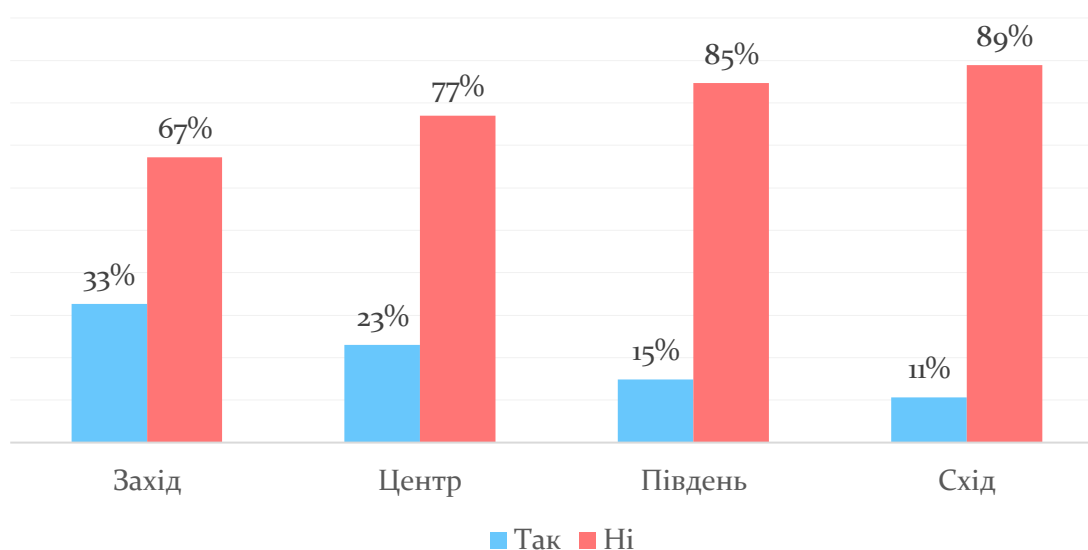
3. Поширеність культури благодійності для вирішення суспільних проблем

3.1 Яка частка українців надавали благодійну грошову чи матеріальну допомогу людям чи ОГС

Протягом останнього року 21% громадян надавали благодійну грошову чи матеріальну допомогу людям чи організаціям громадянського суспільства, які вирішують певні суспільні проблеми (у формулюванні запитання також уточнюється, що під матеріальною допомогою можна вважати також негрошову допомогу у вигляді одягу, їжі тощо, тобто види соціальної активності, які не обов'язково пов'язані з певними організаціями та не вимагають значних зусиль від індивіда).

Серед мешканців Західного та Центрального регіонів істотно більша частка тих, хто надавали таку благодійну матеріальну чи грошову допомогу (причому статистично значуща також відмінність часток між Західним та Центральним регіонами, натомість відмінності між Сходом та Півднем не є значущими).

Чи надавали Ви протягом останнього року якусь благодійну грошову або матеріальну допомогу (наприклад, одяг чи їжу) людям чи ОГС, які вирішують певні суспільні проблеми?

Очікувано більше тих, хто надавав матеріальну допомогу, серед обізнаних про роботу ОГС респондентів (46% серед тих, хто добре обізнаний чи принаймні

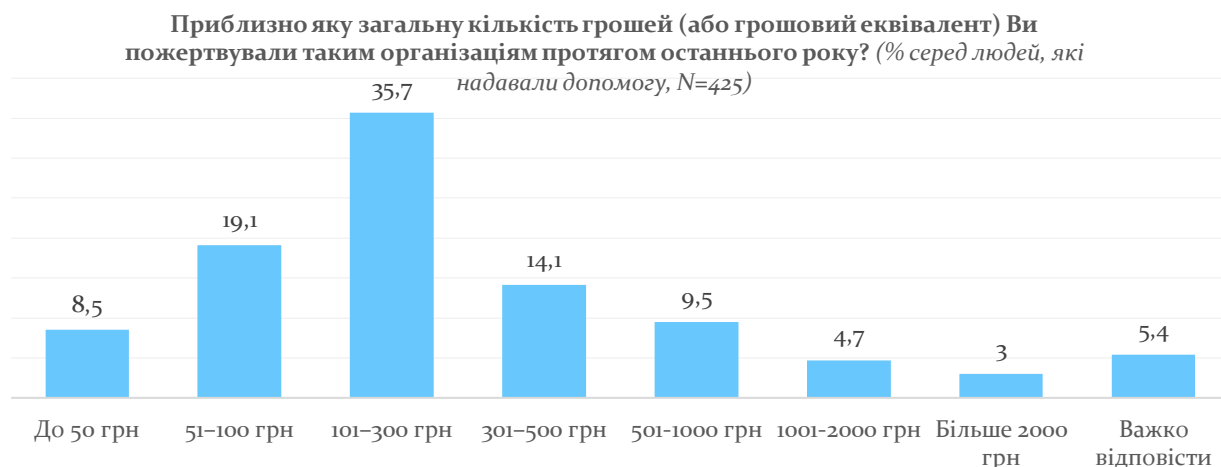
щось чув, на противагу 12% серед тих, хто не знає та не цікавиться роботою ОГС).

Причому таку матеріальну допомогу надавали також і 16% громадян, які вважають, що ОГС не працюють на користь суспільства, а задовольняють лише власні амбіції та цілі, та 8% серед тих, хто вважає, що ОГС працюють на користь іноземних держав.

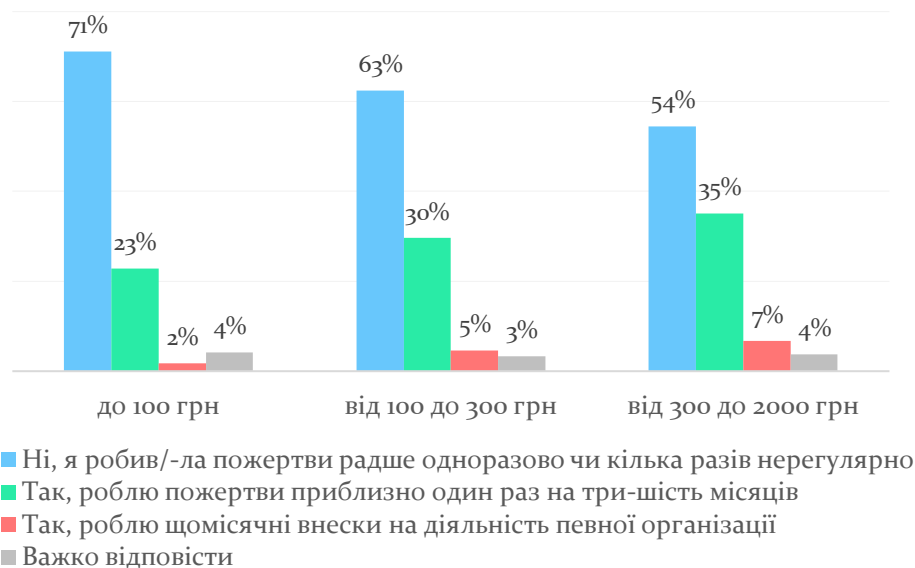
З цього виникає запитання про інституційний вимір надання пожертв та матеріальної допомоги. Люди з таким набором ставлень найчастіше не використовують організаційні форми, натомість роблять пожертви «напрямую» їх реципієнтам, про що йтиме мова надалі.

3.2 Розмір та регулярність пожертв, які українці роблять для людей чи ОГС, що вирішують певні суспільні проблеми

У переважній більшості випадків респонденти зазначають про пожертви чи матеріальну допомогу загального розміру до 500 грн, однак ще близько 8% громадян (з тих, хто робили пожертви) протягом останнього року надали матеріальної допомоги більш ніж на 1000 грн. Істотних вікових та регіональних відмінностей зі цією ознакою немає (варто мати на увазі, що намагання глибше аналізувати групу тих, хто робив пожертви, обмежується загалом невеликою кількістю таких респондентів у вибірці, що не дозволятиме робити точні висновки про їх характеристики).

Щодо респондентів, які робили пожертви, здебільшого мова йде не про регулярну підтримку певних людей чи організацій, а одноразові чи кількаразові спорадичні випадки. При цьому, серед респондентів з більшою сумою пожертв дещо більше тих, хто надавав таку допомогу з певною регулярністю (раз на три-шість місяців). Застосування Z-критерію різниці часток показало, що статистично значущою на рівні 0,05 є різниця часток «тих, хто робив пожертви приблизно один раз на три-шість місяців» для груп «до 100 грн» (N=118) та «від 300 до 2000 грн» (N=134)). Група «від 100 до 300 грн» (N=152) статистично не відрізняється від двох інших груп.

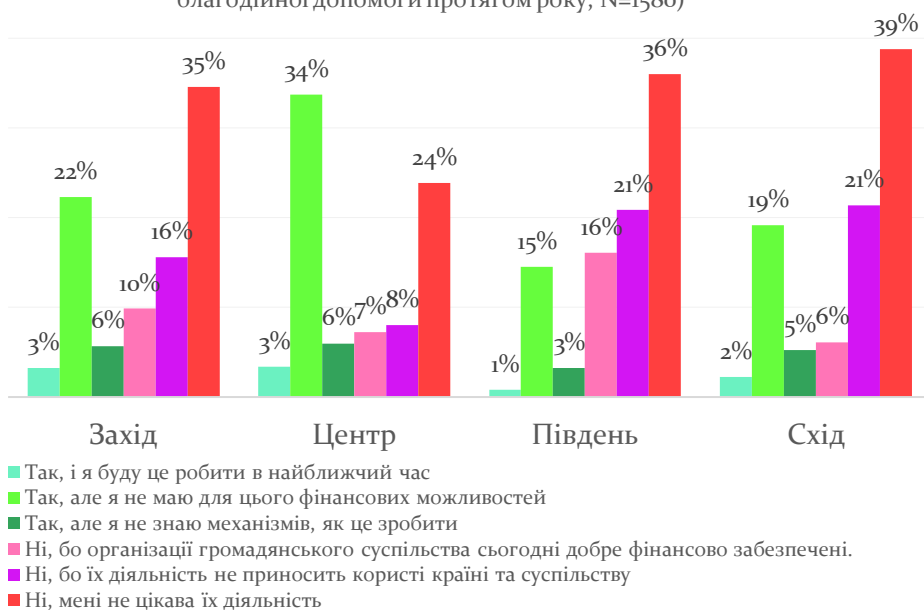
3.3 Бажання та наміри підтримувати ОГС

Серед тих громадян, які не надавали благодійної допомоги протягом останнього року (N=1580), 32% заявили, що хотіли б **фінансово підтримувати діяльність організацій громадянського суспільства в Україні**. Однак більшість з них не мають для цього фінансової можливості (24%), ще 5% не знають механізмів, як це зробити, та 3% найближчим часом збираються підтримати ОГС.

Трохи більше половини (54%) з тих, хто не надавав благодійної допомоги, не декларують також і прагнення фінансово підтримувати ОГС. Більшості з них просто не цікава діяльність ОГС (32%). Певна частина (близько 15%) не бажає підтримувати ОГС, адже вважає, що їх діяльність не приносить користі суспільству. Ще близько 8% вважають, що ОГС вже добре фінансово забезпечені.

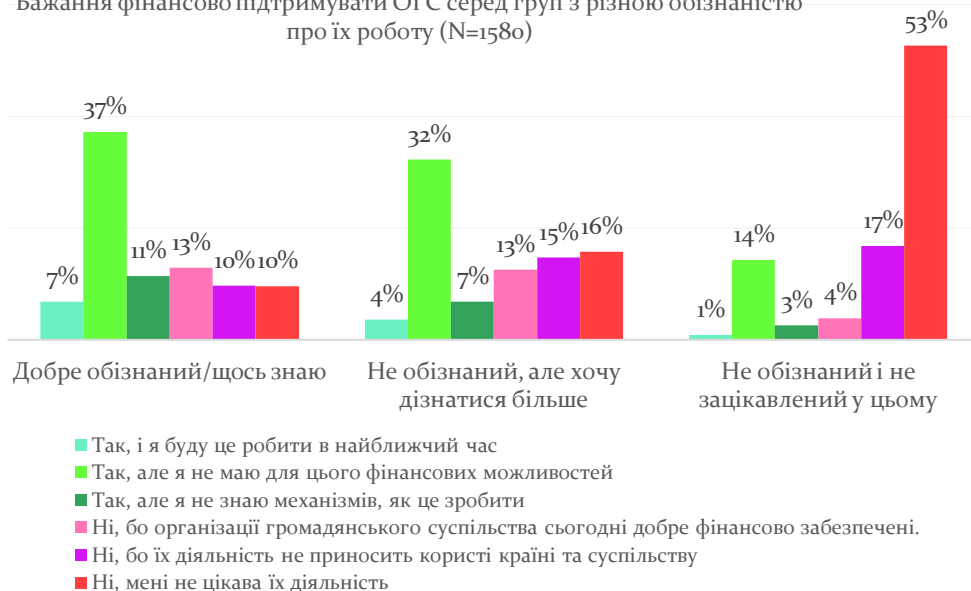
Регіональна специфіка за цим запитанням повторює закономірності, виявлені при розгляді питання про надання благодійної допомоги протягом останнього року: у Західному та Центральному регіонах, де більша кількість людей таку допомогу надавали, також є і більша частка охочих фінансово підтримувати ОГС, порівняно з Півднем та Сходом.

Чи бажали б Ви фінансово підтримувати діяльність організацій громадянського суспільства в Україні? (% серед тих, хто не надавав благодійної допомоги протягом року, N=1580)

Істотним чином впливає на бажання фінансово підтримувати ОГС обізнаність про їх діяльність. Серед респондентів, які раніше не надавали благодійної допомоги, але певною мірою обізнані з діяльністю ОГС, 55% висловлюють бажання підтримувати ОГС. Натомість серед тих, хто про діяльність ОГС не обізнаний та не цікавиться, таких лише 18%. Це підтверджує тезу про те, що на ставлення до ОГС та готовність їх підтримувати, суттєво впливає обізнаність про їх роботу.

Бажання фінансово підтримувати ОГС серед груп з різною обізнаністю про їх роботу (N=1580)

3.4 На які соціальні потреби українці готові надавати благодійну допомогу

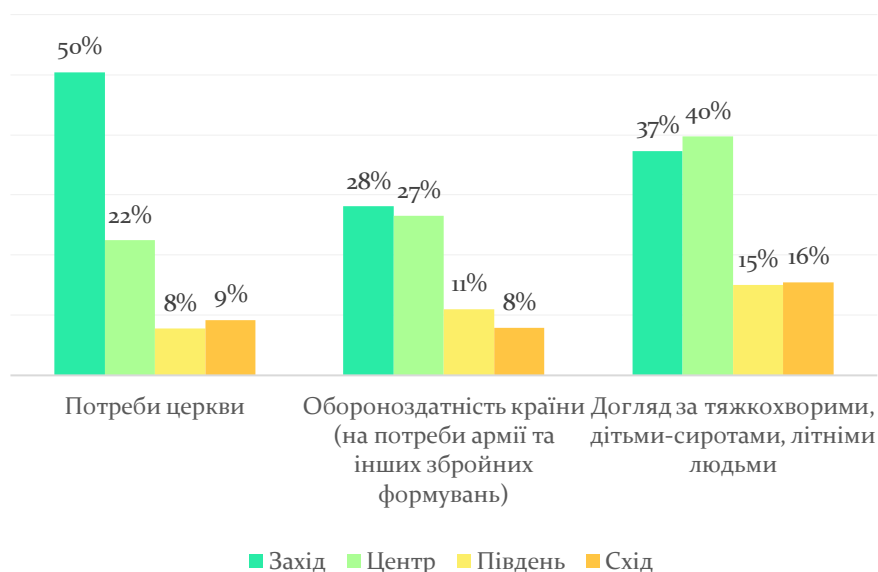
Близько 30% українців готові надавати благодійну допомогу на потреби догляду за соціально-вразливими людьми – тяжкохворими, дітьми-сиротами, літніми людьми. Ще близько 24% готові надавати таку допомогу на потреби церкви, 20% - на

потреби обороноздатності країни. Близько 30% українців взагалі не збираються робити пожертв.

1. Потреби церкви	23,8
2. Обороноздатність країни (на потреби армії та інших збройних формувань)	20,1
3. Догляд за тяжкохворими, дітьми-сиротами, літніми людьми	29,8
4. Допомога переселенцям з Криму чи Донбасу	5,6
5. Місцевий благоустрій, локальні ініціативи у місті/селі, де я живу	15,1
6. Підтримка незаможних людей (створення житла чи організація харчування для бездомних, адресна допомога незаможним родинам чи окремим людям)	14,8
7. Потреби громадської організації, що проводить дослідження та просуває реформи у сфері економіки, демократизації, верховенства права тощо	3,7
8. Захист навколишнього середовища, тварин, подолання наслідків стихійних лих	13,9
9. Боротьба з корупцією	6,3
10. Розвиток культури та гуманітарної сфери	4,5
11. Інше	1,1
12. Я не збираюся робити пожертв	30,8
13. Важко відповісти	8,0

За цим запитанням спостерігаємо істотні регіональні відмінності, які повторюють тенденції до більшої пасивності у громадян Півдня та Сходу. Зокрема, у Західному та Центральному регіонах 16% та 22% респондентів не збиралися робити пожертв для вирішення будь-якої із запропонованих суспільних проблем. Натомість у Південному та Східному регіонах таких респондентів 40% та 53%.

Внаслідок цього частки людей, які робили чи готові були б зробити фінансові пожертви на певний напрям, майже завжди є більшими у Західному та Центральному регіонах.

Зберігаються і виявлені відмінності за рівнем обізнаності про роботу ОГС (який корелює із сприйняттям соціальної важливості їх роботи). Із тих, хто певною мірою

обізнаний про роботу ОГС, лише 12% не збираються робити пожертв на жоден із запропонованих напрямів, натомість серед тих, хто не знає та не цікавиться роботою ОГС, таких 47%.

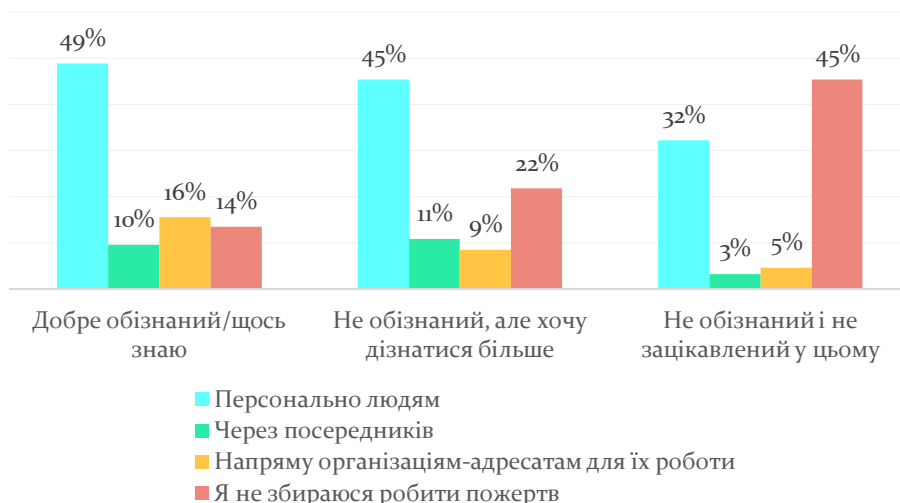
3.5 Інституційний вимір надання благодійної допомоги

Важливим показником культури благодійності є й інституційний вимір – яким чином громадяни готові надавати допомогу на ті чи інші суспільні потреби. **Більшість з тих, хто хотів би надавати благодійну допомогу для вирішення певних соціальних проблем, робили б це персонально конкретним людям, які потребують допомоги.** Через фонди або організації-посередники готові робити пожертви лише близько 8%, також близько 8% воліли б надавати таку допомогу напряму конкретним організаціям, якщо отримувач допомоги існує у організаційній формі.

1. Персонально людям (наприклад, на лікування конкретної особи, на закупівлю спорядження індивідуально для солдата, індивідуально підтримував окремих активістів)	40,5
2. Через посередників (наприклад, фонди чи організації, що акумулюють гроші та перенаправляють їх до переселенців, армійських підрозділів, культурних ініціатив тощо)	7,6
3. Напряму організаціям-адресатам для їх роботи (наприклад, конкретним правозахисним чи антикорупційним ініціативам, екологічним організаціям тощо)	7,9
4. Я не збираюся робити пожертв	30,3
5. Інше	1,5
6. Важко відповісти	12,2

Можна припустити, що такий спосіб є більш зрозумілим та привабливим для тих, хто не обізнаний про діяльність ОГС, але відмінності серед груп з різним рівнем обізнаності не є змістовно важливими (хоча й статистично значущі).

Спосіб надання допомоги залежно від обізнаності про роботу ОГС

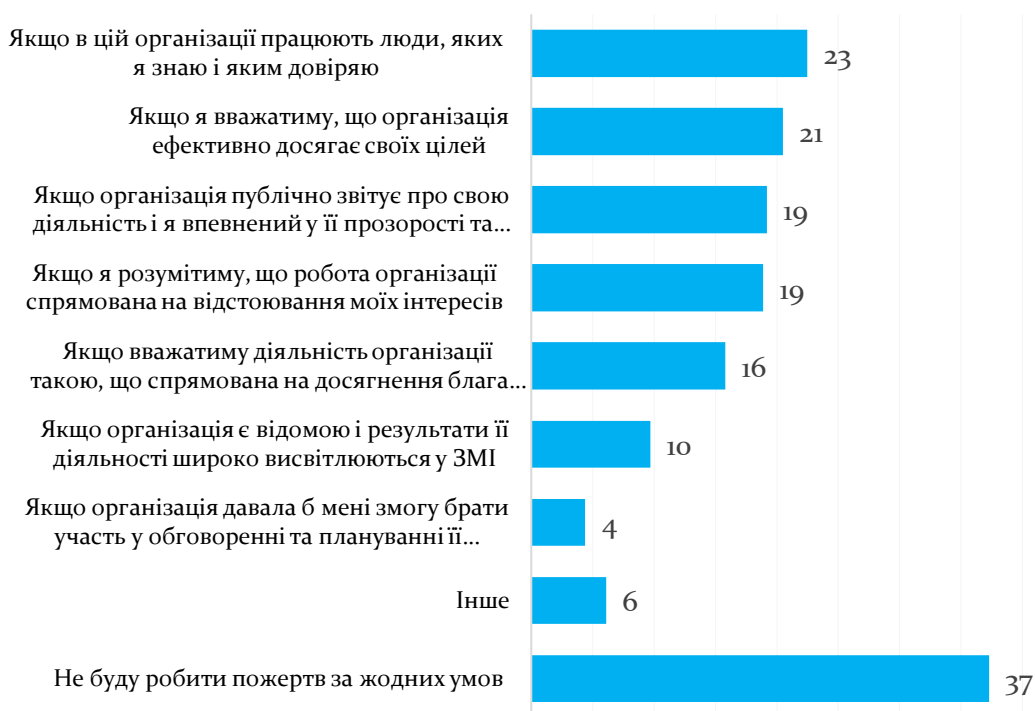
Такі дані засвідчують частково недовіру до інституційних форм надання благодійної допомоги, а частково їх складність чи незрозумілість для тих, хто таку допомогу надає (з огляду на те, що у випадку надання пожертви на якусь справу через фонди, безпосередній результат таких дій не є очевидним для донорів, а навіть якщо фонди публікують інформацію про те, кому конкретно були спрямовані гроші від конкретних донорів, у громадян-донорів може не бути достатньо мотивації розбиратися з цим механізмом за наявності більш простих альтернатив).

3.6 За яких умов українці готові надавати благодійну допомогу ОГС, які вирішують суспільні проблеми

Щодо чинників, які сприяють готовності громадян фінансово підтримувати діяльність ОГС, важливими є сприйняття ефективності та важливості їх роботи. 21% громадян зазначили, що готові фінансово підтримати діяльність ОГС, якщо будуть впевнені, що вона ефективно досягає своїх цілей. 19% сказали, що готові б були надавати пожертви для ОГС, якщо будуть впевнені, що ОГС відстоюють їх інтереси, ще 16% готові робити пожертви, якщо сприйматимуть роботу ОГС як таку, що спрямована на досягнення блага для країни.

Окрім того, є й чинники, не пов'язані із сприйняттям власне роботи ОГС. 23% респондентів готові робити пожертви для ОГС, у якій працюють знайомі їм люди і люди, яким вони довіряють. Для 19% також важливо бути впевненими у чесності та прозорості ОГС. Можливість долучатися до роботи ОГС не називають важливою для прийняття рішення про фінансову підтримку певної організації.

За яких умов Ви особисто готові надавати пожертви для роботи організації громадянського суспільства, які вирішують певні суспільні проблеми?
(Зазначте три головні умови)

Регіональні відмінності здебільшого стосуються частки громадян, які за жодних умов не готові роботи пожертви для роботи ОГС – на Сході таких 52%, на Півдні 43%, що більше, ніж у Західному та Центральному регіонах (36% та 27%) відповідно. Через це частки респондентів, які обирали кожний із запропонованих варіантів відповіді, більші у Західному та Центральному регіонах.

Можна припустити, що наявність у організації знайомих людей є більш важливою для респондентів, які гірше обізнані з діяльністю ОГС, а більш обізнані респонденти приймали б рішення на основі інших чинників. Втім, таке припущення не підтверджується, адже і серед групи відносно обізнаних респондентів наявність знайомих також є найбільш популярним варіантом.

4. Ставлення українців до запровадження відсоткового механізму для фінансування ОГС

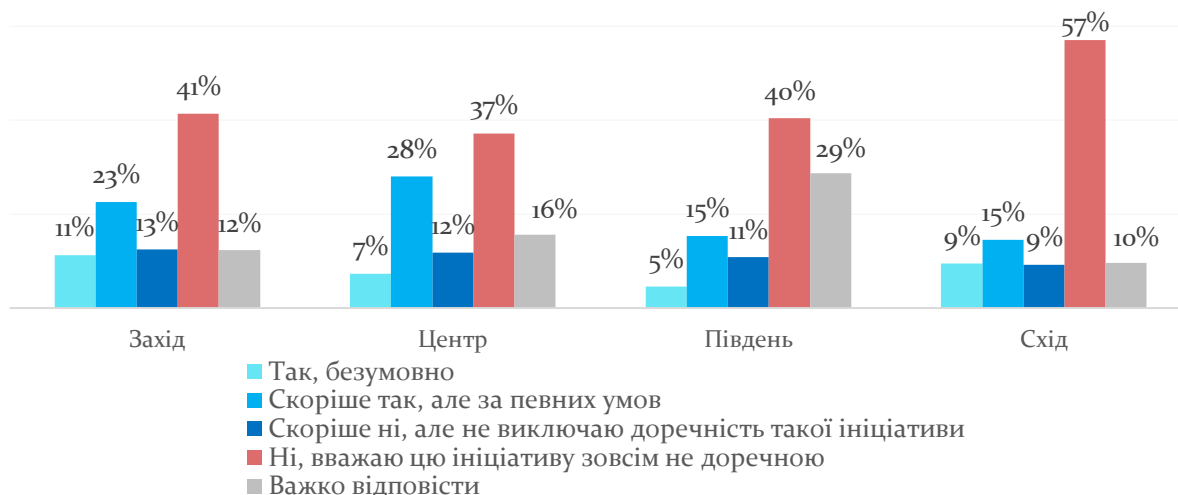
Станом на сьогодні близько 30% українців готові підтримати запровадження в Україні механізму, згідно з яким частина податків, сплачених громадянами до державного бюджету, спрямовувалась би на підтримку організацій громадянського суспільства. Ще 11% радше не підтримують, але не виключають доречності такого рішення. 43% вважають таку ініціативу зовсім не доречною.

Чи підтримали б Ви запровадження в Україні механізму, згідно з яким частина податків, сплачених громадянами до державного бюджету, спрямовувалась би на підтримку організацій громадянського суспільства?

Регіональні відмінності у підтримці запуску подібного механізму відтворюють закономірності, виявлені при розгляді попередніх запитань. Східний регіон, який вирізняється низькою обізнаністю та скептичним сприйняттям соціальної важливості роботи ОГС, відзначається також і найбільшою часткою респондентів (57%), які вважають зовсім не доречним впровадження механізму спрямування державою певної частини зібраних податків на користь ОГС.

Південний регіон за рахунок більшої частки невизначених (29% порівняно з 10-16% у інших регіонах) має схожу із Східним регіоном частку респондентів, готових підтримати таке рішення або які принаймні не виключають його.

Частка у близько 50-55% респондентів Східного регіону, які не бажають робити пожертв на будь-яку сферу у будь-який спосіб, а також вважають недоречною ініціативу спрямування частини зібраних державою податків для діяльності відповідних ОГС, є доволі стабільною. Найімовірніше, це громадяни, які не рефлексують над змістом соціальних проблем, способами та акторів їх вирішення, ролі ОГС у цьому процесі.

Причиною регіональних відмінностей є рівень обізнаності про ОГС, який у Східному регіоні найменший. Якщо проаналізувати респондентів зі Східного регіону, то бачимо істотні відмінності між респондентами з різним рівнем обізнаності:

Підтримка запровадження відсоткового механізму серед мешканців Сходу (N=532) з різним рівнем обізнаності про ОГС

Дослідження кореляції між обізнаністю та готовністю підтримати відсотковий механізм (для всіх респондентів, а не у конкретному регіоні) дає такі результати:

		Добре/певною мірою обізнані	Не обізнані, але хотіли б знати більше	Не знають та не хочуть знати про роботу ОГС
Цілком/скоріше підтримую запровадження механізму %-	К-сть респондентів	192	299	116
	Очікувана кількість	94,1	269,2	243,7
	Стандартизовані залишки	10,1	1,8	-8,2
Скоріше не підтримую, але не виключаю	К-сть респондентів	33	111	81
	Очікувана кількість	34,9	99,8	90,3
	Стандартизовані залишки	-0,3	1,1	-1,0
Зовсім не підтримую	К-сть респондентів	41	351	492
	Очікувана кількість	137	392,0	354,9
	Стандартизовані залишки	-8,2	-2,1	7,3

**варіанти відповідей перекодовані у меншу кількість категорій для зручності аналізу кореляції*

Кореляція між обізнаністю та готовністю підтримати відсотковий механізм для ОГС є статистично значущою на рівні $p < 0,01$. Сила кореляції (коефіцієнт Пірсона) дорівнює 0,4, що означає стійкий середній, близький до сильного зв'язок між змінними. Стандартизовані залишки показують, що найбільше кореляцію обумовлюють респонденти, які не обізнані та не хочуть дізнаватися про роботу ОГС: серед них істотно більше тих, хто зовсім не підтримує запровадження відсоткового механізму, а також менше тих, хто вважає її такою. Так само сильно кореляцію обумовлюють і обізнані респонденти: серед них істотно більше тих, хто готовий підтримати механізм, та мало тих, хто його зовсім не готовий підтримати.

4.1 Причини критичного ставлення до запровадження відсоткового механізму

Громадяни, які скоріше або зовсім не підтримують спрямування частини зібраних державою податків на користь ОГС, на перший погляд роблять це з причин, які не пов'язані власне з ОГС. Найчастіше не підтримують таких механізм, оскільки не вірять у те, що держава буде справедливо розподіляти гроші (43%). Ще 26% підозрюють владу в тому, що у випадку запровадження такого механізму вона створить кишенькові ОГС, яким діставатимуться гроші. 11% бояться, що фінансування від держави може зашкодити незалежності ОГС, та ще 12% думають, що надійніше надавати фінансову допомогу особисто (це відсилає нас до питання про інституціоналізовані форми надання пожертв, де громадяни показали, що надання пожертв через організації-посередники є для них не привабливим, а у випадку запровадження механізму фактично держава буде одним великим посередником. Це свідчить на користь механізму у такому вигляді, коли громадяни самі вирішують, на яку організацію спрямувати кошти).

Є різниця між групами тих, хто «скоріше не підтримує» (N=209) до фінансування з ОГС з держбюджету, та тих, хто вважає цю ініціативу «зовсім не доречною» (N=877). Очевидно, серед останніх більше тих, хто вважає, що держава взагалі не має

докладатися до фінансування ОГС, натомість серед першої групи більше тих, хто обирає варіанти, що не заперечують сам факт можливого запровадження такого механізму.

З тих, хто на сьогодні не підтримує механізм через зневіру у державі, хто боїться за незалежність ОГС чи вважає надійнішим надавати їм допомогу особисто, значна частина все ж готові за певних умов підтримати запровадження відсоткового механізму за певних умов.

Але близько 40%, які вважають таку ініціативу не доречною, стійкі у своїй думці, що держава не має ні за яких умов долучатися до фінансування ОГС. Це можна побачити у таблиці спряженості за питаннями про те, чому респонденти не підтримують запровадження механізму і те, за яких умов могли б підтримати (відсотки за рядками):

	Якщо вважати му обгрунтованою суму, яка виділяється ОГС	Якщо вважати му справедливим механізмом визначення ОГС-отримувачів	Якщо я особисто матиму можливість впливати на те, яким організаціям дістануться кошти	Якщо організація звітуватимуть про прозорість використання грошей	Якщо кошти будуть розподілятися на конкурсній основі	Якщо для платників в податків буде створено можливість брати участь діяльності ОГС	Не підтримаю б би ні за яких умов
Я не вірю, що держава буде справедливо розподіляти ці гроші	17%	18%	9%	13%	12%	8%	44%
У такому випадку влада створить «кишенькові» громадські організації, яким діставатимуться гроші	16%	25%	11%	20%	16%	9%	42%
Я вважаю, що надійніше надавати допомогу	27%	35%	21%	26%	21%	15%	21%

громадським організаціям особисто							
Я вважаю, що державне фінансування загрожуватиме незалежності громадських організацій	12%	24%	12%		20%	21%	13%
Гроші платників податків мають лишатися в бюджеті та витрачатися на інші цілі	8%	7%	6%		9%	7%	15%
Держава не повинна фінансувати громадські організації	3%	5%	4%		3%	4%	5%

Варто звернути увагу, що ті, хто в принципі готові підтримати запровадження відсоткового механізму за певних умов не називають найголовнішою умовою власну можливість впливати на вибір ОГС-отримувачів (як про це йшлося кількома абзацами раніше), але таке судження випливає з попередніх результатів про недовіру/незрозумілість для громадян процесу надання пожертв через організацій-посередники.

4.2 За яких умов готові жертвувати ті, хто підтримують запровадження відсоткового механізму

Щодо того, за яких умов готові підтримати механізм ті громадяни, які заявили що «безумовно готові» підтримати його запровадження (8%) та «готові за певних умов» (22%).

Найголовнішими чинниками називають обґрунтованість механізму визначення ОГС, які будуть отримувати фінансування, обґрунтованість суми та фінансову прозорість витрачених грошей. Результати відображені у таблиці спряженості за запитанням про підтримку запровадження відсоткового механізму та запитанням про умови, за яких його готові підтримати (у таблиці також наведені розподіли для тих, хто скептично ставиться до запровадження механізму, хоча ці респонденти вже розглядалися раніше. Тут вони наведені, оскільки попередня таблиця спряженості розглядала респондентів за ознакою причини скептичного ставлення до відсоткового механізму).

	Якщо вважати му обґрунтованою суму, яка виділяється ОГС	Якщо вважати му справедливим механізмом визначення ОГС-отримувачів	Якщо я особисто матиму можливість впливати на те, яким організаціям дістануться кошти	Якщо організація звітуватимуть про прозорість використання грошей	Якщо кошти будуть розподілятися на конкурсній основі	Якщо для платників в податків буде створено можливість брати участь діяльності ОГС	Не підтримаю би ні за яких умов
Так, безумовно	48%	58%	19%	52%	24%	20%	2%

Скоріше так, але за певних умов	41%	47%	17%	48%	26%	17%	2%
Скоріше ні, але не виключаю доречність такої ініціативи	30%	33%	14%	29%	29%	14%	9%
Ні, вважаю цю ініціативу зовсім не доречною	10%	11%	7%	9%	7%	7%	57%

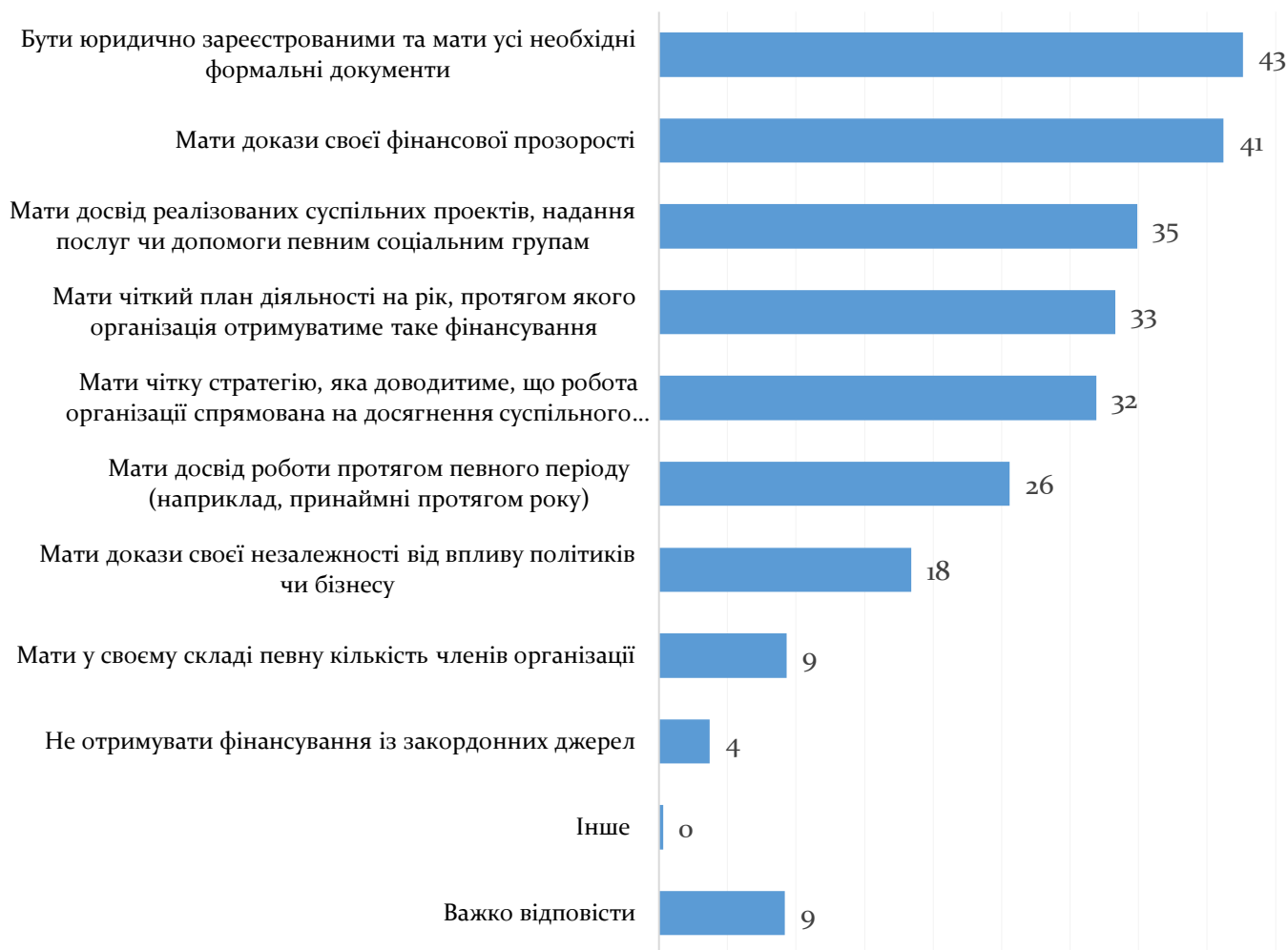
4.3 Яким критеріям має відповідати організація, аби мати змогу отримати допомогу від держави

Якщо обґрунтованість визначення отримувачів бюджетних грошей є чи не найважливішою умовою для підтримки запровадження відсоткового механізму, то логічним виглядає питання про те, яким критеріям мають відповідати ОГС, аби мати право отримати частину фінансування від держави з грошей платників податків.

Найважливішими критеріями респонденти назвали фінансову прозорість (41% респондентів), а також важливим є змістовне наповнення роботи ОГС. На думку 32% респондентів, організації повинні мати чітку стратегію, яка доводитиме, що робота організації спрямована на досягнення суспільного блага; для 33% важливо, аби ОГС-отримувачі мали чіткий план діяльності на рік, протягом якого організація отримуватиме фінансування з бюджету; 35% вважають необхідним досвід реалізованих суспільних проектів, надання послуг чи допомоги певним соціальним групам.

Питання організаційного розвитку ОГС-отримувачів (тривалість функціонування, кількість членів організації) цікавлять громадян менше (26% та 9% відповідно). Дещо менше цікавлять громадян і докази незалежності від політиків чи бізнесу (18%). Також цікаво, що респонденти не заперечують, якщо отримувати допомогу від держави будуть організації, які також мають фінансування із закордонних джерел (лише 4% назвали це важливим критерієм).

Яким критеріям мають відповідати організації громадянського суспільства, аби мати право отримати частину фінансування від держави з грошей платників податків? (% опитаних, які не вважають фінансування ОГС з держбюджету зовсім недоречним, N=1104)

За цим питанням немає істотних відмінностей серед груп з різним рівнем обізнаності про роботу ОГС. З цими ж критеріями погоджуються і ті респонденти, хто в попередніх питаннях говорили, що самі вони за жодних умов надавати пожертв для ОГС не будуть (таким чином, поточне питання для них було скоріше теоретичним).

4.4 Підтримка регіональних та загальнонаціональних ОГС

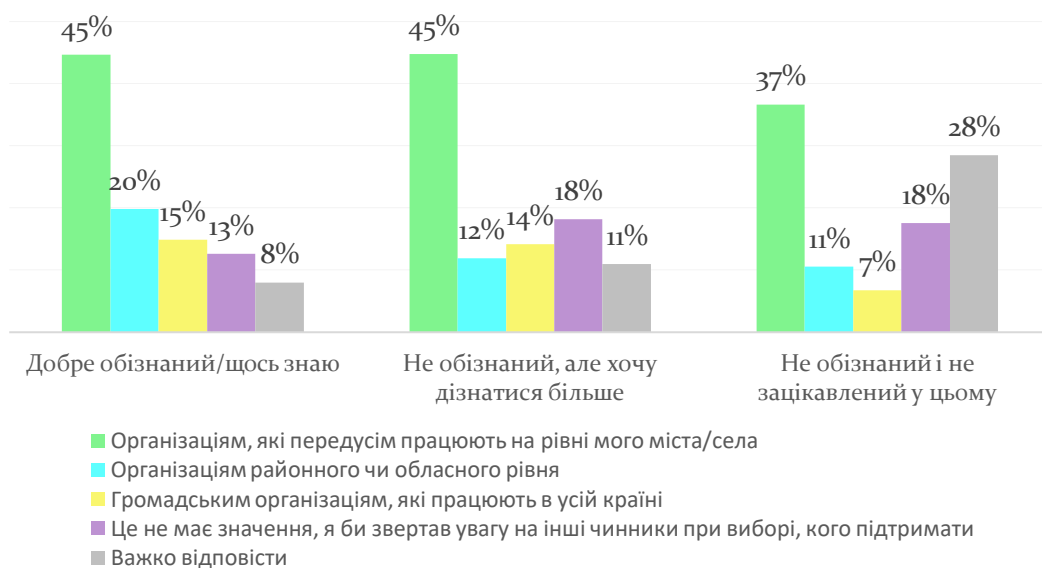
Інший аспект дизайну відсоткового механізму – розрив у організаційній та фінансовій стабільності регіональних та загальнонаціональних ОГС, що має бути враховане при формуванні механізму, який визначатиме ОГС-отримувачів коштів з держбюджету.

Більшість респондентів (42%) підтримують надання допомоги саме локальним ініціативам на рівні міста/села. Загальнонаціональним та принаймні обласним ОГС готові допомагати вже значно менше – 12-13% респондентів.

Якого рівня організаціям Ви би направили частину сплачених Вами податків? (N=1132)

Можна припустити, що за цим питанням є різниця між групами із різною обізнаністю – для людей з меншим рівнем обізнаності більш зрозумілими і більш відчутною є робота локальних організацій, а більш обізнані будуть з більшою імовірністю підтримувати загальнонаціональні організації. Однак це припущення не справджується. Змістовних відмінностей немає, а серед людей з меншим рівнем обізнаності просто більше невизначених.

Такі дані можуть бути гарним аргументом для пріоритетної підтримки регіональних організацій у випадку, якщо подібний механізм буде запущено, однак це потребує додаткового дослідження, адже лишається імовірність, що преференції респондентів до локальних ініціатив можуть бути частково спричинені слабким рівнем обізнаності про загальнонаціональні ОГС.

4.5 Чи можна використовувати кошти з державного бюджету на інституційний розвиток

Як відомо, ОГС стикаються з проблемами не лише проектної роботи, а й інституційного розвитку, тому актуальним питанням у випадку запровадження відсоткового механізму є легітимність використання коштів з державного бюджету

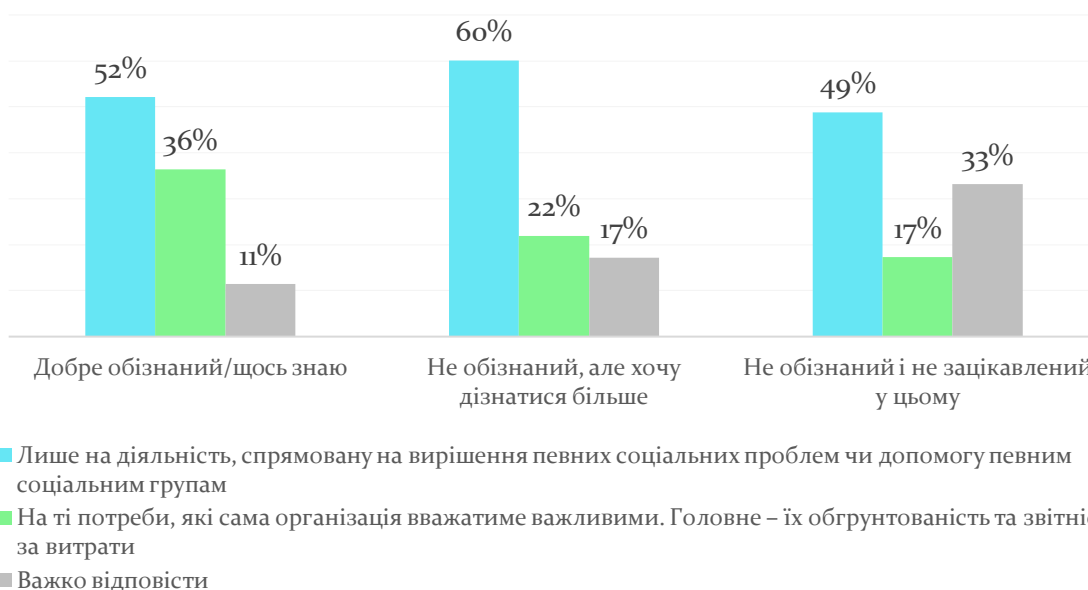
для інституційного розвитку організацій (тим паче, чинник фінансової прозорості та підзвітності є чи не найголовнішою умовою для респондентів, які готові підтримати запровадження такого механізму).

Більшість респондентів (55%) вважають, що ОГС мають отримувати кошти лише на діяльність, спрямовану на вирішення певних соціальних проблем чи допомогу певним соціальним групам. Однак також близько 24% припускають, що кошти можуть йти на ті витрати, які сама організація вважатиме важливими (у тому числі й зарплати співробітникам та утримання офісу). Головне – їх обґрунтованість та звітність за витрати.

На які потреби ОГС було би доречно спрямовувати кошти платників податків з державного бюджету? (% опитаних, які не вважають фінансування ОГС з держбюджету зовсім недоречним, N=1129)

У цьому випадку також є відмінності за рівнем обізнаності, але вони впливають радше не на думки стосовно розподілу витрат, а на загальну готовність підтримати механізм фінансової допомоги ОГС. У категорії більш обізнаних зростає кількість тих, хто готовий давати кошти на розсуд організації, за рахунок зменшення рівня невизначених (які переважно менш обізнані та загалом менш схильні підтримувати запуск такого механізму).

4.5 Зворотній зв'язок з ОГС

Зростання обізнаності про діяльність ОГС сприятиме більшому визнанню важливості їх роботи та готовності фінансово їх підтримувати, в тому числі і для інституційного розвитку.

Однак для цього потрібні інструменти зворотного зв'язку та інформування громадян про діяльність ОГС, а головне – інтерес самих громадян. 23% громадян сказали, що хотіли б отримувати від ОГС новини про їх роботу у вигляді електронних листів, близько 20% - у вигляді кореспонденції. Майже 17% хотіли б отримувати запрошення на публічні заходи та близько 10% хотіли б більше дізнатися більше про те, як можна долучитися до діяльності ОГС.

Якщо буде запроваджено механізм державного фінансування організацій громадянського суспільства (ОГС), чи хотіли б Ви більше дізнаватися про їх діяльність? КІЛЬКА ВІДПОВІДЕЙ % опитаних, які не вважають фінансування ОГС з держбюджету зовсім недоречним (N=1106)

1. Так, я хотів би отримувати від організацій громадянського суспільства (ОГС) новини про їх роботу у вигляді електронних листів	22,8
2. Так, я хотів би отримувати від ОГС новини про їх роботу у вигляді кореспонденції	19,5
3. Так, я хотів би отримувати від ОГС запрошення на публічні заходи, які вони організують	16,5
4. Так, я хотів би отримувати від ОГС інформацію про те, як можна долучитися до їх діяльності	10,4
5. Я й сьогодні активно слідкую за тими організаціями, які мені цікаві	6,8
6. Мені не цікава діяльність ОГС	15,4
7. Важко сказати	26,2

Традиційно більше інтересу виявляють ті, хто вже щось знає про ОГС (відсотки у таблиці наведено за стовпчиками):

	Добре обізнаний/щось знаю	Не обізнаний, але хочу дізнатися більше	Не обізнаний і не зацікавлений у цьому
Хотів би отримувати новини у вигляді електронних листів	27%	31%	9%
Хотів би отримувати новини у вигляді кореспонденції	33%	19%	11%
Хотів би отримувати запрошення на публічні заходи	22%	19%	9%
Хотів би отримувати інформацію, як можна долучитися до діяльності ОГС	11%	15%	3%
Я й сьогодні активно слідкую за тими організаціями, які мені цікаві	9%	9%	2%
Мені не цікава діяльність ОГС	7%	7%	36%
Важко сказати	15%	26%	38%